

ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการรักษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

สาเกียะห์ เจ๊ะสมอเจ๊ะ¹ อีระวุธ ธรรมกุล², วรางคณา จันทร์คง³

¹สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโคกโพธิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบภาคตัดขวางครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการรักษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เข้ารับการรักษาเสพติด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำนวน 125 คน จากทั้งหมด 250 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณแบบทราบจำนวนประชากร และใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงของความรู้เท่ากับ 0.74 ทศนคติเท่ากับ 0.78 ความเชื่ออำนาจในตนเท่ากับ 0.82 การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองเท่ากับ 0.99 และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและทัศนคติต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำอยู่ในระดับสูง ความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองและการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำ ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติดระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและระดับความเชื่ออำนาจในตน

คำสำคัญ: การเสพยาเสพติด การบำบัดยาเสพติด ความเชื่ออำนาจในตน แรงสนับสนุนทางสังคม

Factors Affecting Non-Relapse Drug Addiction of Rehabilitative Patients in Mueang District, Yala Province

Sakeeyah Jehsmajeh¹ Theerawut Thammakun², Warangkana Chankong³

¹School of Health Sciences Sukhothai Thammathirat University

²Khokpho District Public Health Office

Abstract

This cross-sectional research aimed to study factors affecting non-relapse drug addiction of rehabilitative patients in Mueang district, Yala province.

The study involved 125 patients randomly selected from all 250 drug rehab patients in Mueang Yala district, based on the sample size calculated using the finite population formula. Data were collected using a questionnaire with the reliability values for drug knowledge of 0.74, attitudes of 0.78, internal locus of control of 0.82, future-oriented and self-control of 0.99 and social support factor of 0.87. Statistics for data analyses were frequency, percentage, mean, standard deviation, and logistic regression.

The results demonstrated that, among all participants: their drug knowledge and non-drug use attitudes level was high; and moderate for internal locus of control, future-oriented and self-control, and social support; and the factors affecting non-relapse drug addiction of rehabilitative patients in the district were occupation, income, non-drug use period, narcotic drug knowledge, and internal locus of control.

Keywords: Narcotic drug use, Drug rehabilitation, Internal locus of control, Social support

ความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยเป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง การปกครอง และความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งประเทศไทยได้มีความพยายามเป็นอย่างมากที่จะมีการลดอัตราการลักลอบค้ายาเสพติดข้ามพรมแดน ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดและสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย โดยทำงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อทำการประเมินสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน พบว่า จากการสำรวจหมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศไทย จำนวนทั้งหมด 81,983 แห่ง มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน ทั้งหมด 24,282 แห่ง ร้อยละ 30 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นยาเสพติดประเภท ยาบ้า กระท่อม ไอซ์ กัญชา เฮโรอีน และโคเคน ตามลำดับ สำหรับข้อมูลสถานการณ์ในเชิงประชานิยม เครื่องข่ายวิชาการสารเสพติดได้ทำการสำรวจ และรายงานผลการสำรวจประชากร พบว่า ประชากรที่มีการใช้สารเสพติด มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 12 - 65 ปี ร้อยละ 66.50 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทุกข้อหา ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 - มีนาคม 2561 มีการจับกุมรวม 18,178 คดี ผู้ต้องหา 19,803 คน เมื่อเปรียบเทียบกับห้วงปีงบประมาณที่ผ่านมาการจับกุมมีจำนวนคดีเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 21.05 ตัวยาที่มีการค้าและแพร่ระบาดในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีหลายชนิดตัวยา ได้แก่ พืชกระท่อม ยาบ้า ไอซ์ กัญชาแห้ง เฮโรอีน กัญชาสด ยาอี คีตามีน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562) สำหรับจังหวัดยะลามีสถิติการจับกุมคดียาเสพติด จำแนกตามตัวยา ได้แก่ กระท่อม ร้อยละ 45.83 ยาบ้า ร้อยละ 40.49 ไอซ์ ร้อยละ 5.94 กัญชาแห้ง ร้อยละ 3.60 ยาแก้ไอ ร้อยละ 3.18 ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.2560 - 2564) จึงได้กำหนดให้มีการปฏิบัติการรวมพลังเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น โดยมีการปฏิบัติด้วยหลักทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษา ให้ศูนย์ปฏิบัติการร่วมอำเภอเป็นหน่วยงานควบคุมการปฏิบัติ และศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด เป็นหน่วยอำนวยการในด้านการป้องกัน โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งเพื่อไม่ให้เด็ก และเยาวชนเป็นผู้ใช้ยาเสพติดรายใหม่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเกิดจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในสถานศึกษา ในหมู่บ้าน และชุมชน ซึ่งในด้านการปราบปราม จะเน้นในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อลดจำนวนผู้ค้ารายย่อยในระดับหมู่บ้านเป็นสำคัญ โดยการใช้กฎหมายพิเศษสนับสนุนการปฏิบัติ ส่วนในด้านการบำบัดรักษา จะช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดในทุกระดับ ทั้งในระดับผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด และเป็นโรคจิตเภท ด้วยวิธีการบำบัดรักษาตามระบบของรัฐ และระบบอื่นๆ โดยเน้นให้เกิดระบบสมัครใจให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 9, 2562)

ส่วนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีผู้เข้าสู่กระบวนการบำบัด ในปีงบประมาณ 2562 ดังนี้ เข้ารับการบำบัดในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จำนวน 463 คน เข้ารับการบำบัดในโรงพยาบาล จำนวน 73 คน เข้ารับการบำบัดในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 64 คน เข้ารับการบำบัดในค่ายภูถ้ำนันทน์ จำนวน 5 คน และสามารถติดตามผลหลังจากกระบวนการบำบัดได้ จำนวน 251 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองยะลา, 2562) แต่ที่ผ่านมามีผู้บำบัดบางส่วนได้กลับมาทำผิดกรรมกรการเสพยาเสพติดซ้ำ

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า แรงสนับสนุนทางสังคม ทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมกรการเสพยาเสพติดซ้ำความเชื่ออำนาจในตนในการเสพยาเสพติดซ้ำ การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนในการเสพยาเสพติดซ้ำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรการเสพยาเสพติดซ้ำ (ทัศนพร หลังน้ำทิพย์, 2554) และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันยาบ้าซ้ำของวัยรุ่นชายที่รับการบำบัดในสถานบำบัดยาเสพติดของรัฐ (จุไรพร สัมพุทธานนท์, 2559) รวมทั้งการเผชิญความเครียดโดย

ใช้ความสามารถของตนเอง ความเข้มแข็งของครอบครัว การสนับสนุน ทางสังคมจากเพื่อน และภาวะซึมเศร้า สามารถร่วมกันทำนายพลังต้านการเสพติดของวัยรุ่นที่เสพติด (สุรธาดา สิงหาวาโน และ เพ็ญ พักตร์อุทิศ, 2561) ซึ่งการศึกษาส่วนใหญ่ได้ศึกษาเฉพาะการบำบัดในสถานบำบัดหรือโรงพยาบาล การสำรวจในระดับพื้นที่และการค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพติดซ้ำในผู้ที่เคยได้รับการบำบัดยาเสพติดไปแล้วยังมีผู้ศึกษาอยู่ค่อนข้างน้อย ซึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ที่ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัด จำนวน 616 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองยะลา, 2562) ถือเป็นพื้นที่ที่มีผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดมากที่สุดของจังหวัดยะลา จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาระบบการบำบัดรักษาช่วยเหลือผู้เสพติดในทุกกระดับ ทั้งในระดับผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด และเป็นโรคจิตเภท สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงระบบบำบัดรักษาในพื้นที่และเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพติดซ้ำในผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ผู้ที่เคยเข้ารับการบำบัดยาเสพติดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ทั้งหมด 251 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เคยเข้ารับการบำบัดยาเสพติดที่ติดตามได้ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำนวน 251 คน ได้จำนวนตัวอย่างจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร ในกรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ของ Wayne W.D. (1995) และ ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 7 ส่วน ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ รายได้ ส่วนที่ 2 ลักษณะการเสพยาเสพติดและการบำบัดยาเสพติด จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ประเภทของยาเสพติดที่ใช้ สาเหตุที่เริ่มเสพยาเสพติด ระยะเวลาที่เข้ายาเสพติด อายุที่เริ่มเสพยาเสพติด จำนวนครั้งเข้ารับการบำบัด สถานที่เข้ารับการบำบัดครั้งสุดท้าย ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด สาเหตุให้เข้ารับการบำบัด ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 13 ข้อ ส่วนที่ 4 ทักษะคิดต่อการไม่เสพยาเสพติด จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 5 ความเชื่ออำนาจในตน จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 6 การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 7 การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม จำนวน 10 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.6 - 1.0 และหาความเที่ยงในแบบสอบถามแต่ละด้าน โดยแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของ Kuder-Richardson ได้ค่าเท่ากับ 0.74 และ แบบสอบถามด้านทักษะคิดต่อการไม่เสพยาเสพติด ความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง และ การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม ใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบัก ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.78, 0.82, 0.99 และ 0.87 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression) ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% CI ซึ่งทำการวิเคราะห์ทั้งแบบ bivariate analysis เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำแบบทีละปัจจัยและใช้ Multivariate analysis เพื่อทดสอบความมีอิทธิพลของปัจจัยต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำแบบหลายตัวแปรพร้อมกัน ด้วยเทคนิค Enter

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โครงการวิจัยได้ผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา ซึ่งได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2563 เอกสารรับรองเลขที่ 09/2563 ข้อมูลทั้งหมดของผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์สำหรับการศึกษาเท่านั้น ข้อมูลถูกเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่มีผลกระทบต่อเกิดความเสียหายใดๆ กับกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการเสพยาเสพติดและการบำบัดยาเสพติด ความรู้ ทัศนคติ ความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นเพศชาย ร้อยละ 100.00 มีอายุเฉลี่ย 26.72 ± 7.06 ปี โดยกลุ่มอายุที่มีมากที่สุด คืออายุน้อยกว่า 23 ปี ร้อยละ 41.60 รองลงมา คือกลุ่มอายุ 23-30 ปี ร้อยละ 36.00 มีการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษามากที่สุดร้อยละ 36.00 รองลงมา มีการศึกษาอยู่ที่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 31.20 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สถานภาพสมรสโสด ร้อยละ 73.60 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 92.80 มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 70.40 รองลงมาว่างงาน ร้อยละ 20.00 มีรายได้เฉลี่ย $5,313.60 \pm 3,237.39$ บาท กลุ่มรายได้ที่มีมากที่สุด คือ รายได้ ระหว่าง 4,000-7,000 บาท ร้อยละ 46.40 รองลงมาคือ รายได้น้อยกว่า 4,000 บาท ร้อยละ 27.20

ลักษณะการเสพยาเสพติดและการบำบัดยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยใช้ยาเสพติดประเภทยาบ้า ร้อยละ 84.80 รองลงมาใช้พืชกระท่อม ร้อยละ 63.20 สาเหตุที่เริ่มเสพยาเสพติดส่วนใหญ่ อยากรอง อยากรู้ ร้อยละ 52.80 รองลงมาถูกเพื่อนชักชวน ร้อยละ 37.60 มีระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติดเฉลี่ย 7.14 ± 4.82 ปี กลุ่มระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติดที่มีมากที่สุด คือช่วงน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 48.00 รองลงมาคือ ระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 36.80 มีอายุที่เริ่มเสพยาเสพติดเฉลี่ย 18.79 ± 4.28 ปี กลุ่มอายุที่เริ่มเสพยาเสพติดมากที่สุด คือระหว่าง 16-20 ปี ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ น้อยกว่า 16 ปี ร้อยละ 32.00 มีจำนวนครั้งเข้ารับการบำบัด เฉลี่ย 1.18 ± 0.54 ครั้ง กลุ่มจำนวนครั้งเข้ารับการบำบัด มากที่สุด คือ น้อยกว่า 2 ครั้ง ร้อยละ 96.80 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้ารับการบำบัดครั้งสุดท้ายที่ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ร้อยละ 70.40 รองลงมาค่ายพักพิงเพื่อการบำบัดแคมป์ 35 ร้อยละ 26.40 ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติดเฉลี่ย 1.03 ± 0.86 ปี กลุ่มระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติดมากที่สุด คือ น้อยกว่า 2 ปี ร้อยละ 96.00 และสาเหตุเข้ารับการบำบัดส่วนใหญ่ โดยระบบสมัครใจ ร้อยละ 64.00 รองลงมา ระบบบังคับ ร้อยละ 26.40 และระบบต้องโทษ ร้อยละ 9.60 ตามลำดับ

ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 41.60 รองลงมา มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 33.60 และมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.80 ตามลำดับ มีคะแนน ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยรวมเฉลี่ย 8.62 ± 2.38 คะแนน

ด้านทัศนคติต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีทัศนคติต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำอยู่ในระดับสูงและระดับปานกลาง ร้อยละ 35.20 และมีทัศนคติต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 29.60 ตามลำดับ มีคะแนน ทัศนคติต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำ โดยรวมเฉลี่ย 3.91 ± 0.54 คะแนน

ด้านความเชื่ออำนาจในตนของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.00 รองลงมา มีความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 30.40 และมีความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 29.60 ตามลำดับ มีคะแนน ความเชื่ออำนาจในตนโดยรวมเฉลี่ย 3.65 ± 0.54 คะแนน

ด้านการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.60 รองลงมา มีการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 32.80 และมีการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 25.60 ตามลำดับ มีคะแนน การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองโดยรวมเฉลี่ย 3.98 ± 0.60 คะแนน

ด้านการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะได้รับความสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.40 รองลงมา ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 32.80 และได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 28.80 ตามลำดับ มีคะแนน การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมโดยรวมเฉลี่ย 3.89 ± 0.54 คะแนน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยการวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วย Logistic regression

ปัจจัย	จำนวน (n=125)	การไม่เสพยาเสพติดซ้ำ			
		ร้อยละ	OR _{crude}	95%CI	p-value
อายุ					
< 23 ปี	52	73.10	1		.315
23-30 ปี	45	57.80	0.19	0.02,1.69	
>30 ปี	28	53.60	0.32	0.01,8.93	
ระดับการศึกษา					.424
ไม่ได้เรียน	28	64.30	1		
ประถมศึกษา	45	66.70	1.57	0.22,11.08	
มัธยมศึกษาตอนต้น	39	56.40	2.13	0.24,18.59	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.ขึ้นไป	13	69.20	11.74	0.60,227.99	
สถานภาพสมรส					.189
โสด	92	66.30	1		
คู่	33	54.50	0.27	0.04,1.89	
ศาสนา					.126
อิสลาม	116	62.10	1		
พุทธ	9	77.80	23.62	0.41,1349.59	
อาชีพ					.026
ว่างงาน (พ่อบ้าน/แม่บ้าน)	25	68.00	1		
รับจ้างทั่วไป	88	64.80	0.05	0.00,0.83	

ปัจจัย	จำนวน (n=125)	การไม่เสพยาเสพติดซ้ำ			
		ร้อยละ	OR _{crude}	95%CI	p-value
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	12	41.70	0.00	0.00,0.23	
รายได้					.007
<4000 บาท	34	58.80	1		
4000-7000 บาท	58	56.90	11.88	0.82,173.33	
>7000 บาท	33	78.80	227.76	7.17,7232.44	
สาเหตุที่เริ่มเสพยาเสพติด					.980
อยากลอง อยากรู้	65	64.60	1		
ถูกเพื่อนชักชวน	47	66.00	0.86	0.20,3.71	
ภาวะเครียด	13	46.20	0.89	0.07,10.72	
ระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด					.243
< 5 ปี	60	71.70	1		
5-10 ปี	46	54.30	0.22	0.04,1.39	
>10 ปี	19	57.90	0.15	0.01,2.42	
อายุที่เริ่มเสพยาเสพติด					.326
< 16 ปี	60	67.50	1		
16-20 ปี	46	64.00	0.38	0.06,2.69	
>20 ปี	19	57.10	1.88	0.13,28.23	
จำนวนครั้งเข้ารับการรักษา					.514
<2 ครั้ง	60	62.80	1		
≥2 ครั้ง	46	75.00	0.23	0.00,19.51	
สถานที่เข้ารับการรักษาครั้งสุดท้าย					.333
ค่ายพักพิงเพื่อการบำบัดแคมป์35	33	48.50	1		
ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	92	68.50	2.48	0.36,15.53	
ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด			11.66	2.94,46.14	.000
สาเหตุให้เข้ารับการรักษา					.278
ระบบสมัครใจ	80	63.70	1		
ระบบต้องโทษ	12	66.70	5.53	0.68,45.18	
ระบบบังคับ	33	60.60	1.21	0.25,5.89	
ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด					.049
ระดับต่ำ	42	57.50	1		
ระดับปานกลางและระดับสูง	83	71.20	3.98	1.01,15.73	
ระดับทัศนคติต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำ					.783
ระดับต่ำ	37	64.20	1		

ปัจจัย	จำนวน (n=125)	การไม่เสพยาเสพติดซ้ำ			
		ร้อยละ	OR _{crude}	95%CI	p-value
ระดับปานกลางและระดับสูง	88	61.40	1.22	0.30,4.93	
ระดับความเชื่ออำนาจในตน					.032
ระดับต่ำ	38	57.50	1		
ระดับปานกลางและระดับสูง	87	76.30	4.96	1.15,21.47	
ระดับการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง					.985
ระดับต่ำ	32	58.30	1		
ระดับปานกลางและระดับสูง	93	73.20	0.99	0.22,4.49	
ระดับการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม					.987
ระดับต่ำ	41	60.70	1		
ระดับปานกลางและระดับสูง	84	69.40	1.01	0.22,4.72	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบ Bivariate ด้วย Logistic regression พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการรักษาบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และระดับความเชื่ออำนาจในตน

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการรักษาบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วย Logistic regression ใช้เทคนิค Enter

ปัจจัย	จำนวน (n=125)	ร้อยละ	การไม่เสพยาเสพติดซ้ำ			
			OR _{crude}	OR _{adj*}	95%CI	p-value
สถานภาพสมรส						.106
โสด	92	66.30	1	1		
คู่	33	54.50	0.27	0.36	0.10,1.25	
ศาสนา						.220
อิสลาม	116	62.10	1	1		
พุทธ	9	77.80	23.62	3.98	0.44,36.22	
อาชีพ						.045
ว่างงาน (พ่อบ้าน/แม่บ้าน)	25	68.00	1	1		
รับจ้างทั่วไป	88	64.80	0.05	0.14	0.03,0.74	
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	12	41.70	0.00	0.05	0.00,0.63	
รายได้						.022
<4000 บาท	34	58.80	1	1		
4000-7000 บาท	58	56.90	11.88	3.82	0.69,20.97	

ปัจจัย	จำนวน (n=125)	การไม่เสพยาเสพติดซ้ำ				
		ร้อยละ	OR _{crude}	OR _{adj*}	95%CI	p-value
>7000 บาท	33	78.80	227.76	19.15	2.09,17.34	
ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด			11.66	7.17	2.96,17.34	<.001
ระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด						.138
< 5 ปี	60	71.70	1	1		
5-10 ปี	46	54.30	0.22	0.42	0.14,1.25	
>10 ปี	19	57.90	0.15	0.28	0.07,1.16	
ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด						.026
ระดับต่ำ	42	57.50	1	1		
ระดับปานกลางและระดับสูง	83	71.20	3.98	3.52	1.16,10.66	
ระดับความเชื่ออำนาจในตน						.047
ระดับต่ำ	38	57.50	1	1		
ระดับปานกลางและระดับสูง	87	76.30	4.96	3.37	1.02,11.19	

*Adjusted OR = ค่า Odds Ratio ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้สถิติควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม ได้แก่ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และความเชื่ออำนาจในตน, $R^2 = 0.38$

จากตารางที่ 2 จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วย พบค่า r อยู่ระหว่าง 0.025 - 0.435 ไม่เกิน 0.80 จึงไม่ทำให้เกิด Multicollinearity ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน (Stevens, 1996) การวิเคราะห์ Logistic regression ในโมเดลเริ่มต้น จากการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่โมเดลเริ่มต้น โดยพิจารณาจากองค์ความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัด และจากผลการวิเคราะห์คร่าวละปัจจัย โดยเลือกตัวแปรที่ให้ค่า P-value < .25 ดังนั้นจึงมีตัวแปรเริ่มต้น 8 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพสมรส (P-value =.189) ศาสนา (P-value =.126) อาชีพ (P-value =.026) รายได้ (P-value =.007) ระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด (P-value =.243) ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด (P-value =.000) ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (P-value =.049) และระดับความเชื่ออำนาจในตน (P-value =.032) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วย Logistic regression ใช้เทคนิค Enter พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และระดับความเชื่ออำนาจในตน โดยพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพ ผู้เข้ารับการบำบัดที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีโอกาสที่จะไม่เสพยาเสพติดซ้ำ น้อยกว่าผู้ที่ว่างงาน (พ่อบ้าน/แม่บ้าน) ร้อยละ 86 (Adjusted OR = 0.14,95%CI; 0.03,0.74) และผู้เข้ารับการบำบัดที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มีโอกาสที่จะไม่เสพยาเสพติดซ้ำ น้อยกว่าผู้ที่ว่างงาน (พ่อบ้าน/แม่บ้าน) ร้อยละ 95 (Adjusted OR = 0.05,95%CI; 0.00,0.63) ปัจจัยด้านรายได้ เข้ารับการบำบัดที่มีรายได้มากกว่า 7,000 บาท มีโอกาสที่จะไม่เสพยาเสพติดซ้ำมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาท 19.15 เท่า (Adjusted OR = 19.15,95%CI; 2.09,17.34) และผู้เข้ารับการบำบัดที่มีรายได้ 4,000-7,000 บาท มีโอกาสที่จะไม่เสพยาเสพติดซ้ำมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาท 3.82 เท่า (Adjusted OR = 3.82,95%CI; 0.69,20.97) ปัจจัยด้านระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด โดยการเพิ่มขึ้นของระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด 1 ปี ทำให้ผู้เข้ารับการบำบัด มีโอกาสที่จะไม่เสพยาเสพติดซ้ำเพิ่มมากขึ้น 7.17 เท่า (Adjusted OR = 7.17, 95%CI;2.96,17.34) ปัจจัยด้านระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ผู้เข้ารับการบำบัดที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดระดับปานกลางและระดับสูง ทำให้ผู้

เข้ารับการบำบัดมีโอกาสที่จะไม่เสพยาเสพติดซ้ำมากกว่าผู้เข้ารับการบำบัดที่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดระดับต่ำ 3.52 เท่า (Adjusted OR = 3.52, 95%CI; 1.16,10.66) ปัจจัยด้านระดับความเชื่ออำนาจในตน ผู้เข้ารับการบำบัดที่มีความเชื่ออำนาจในตน ระดับปานกลางและระดับสูง ทำให้ผู้เข้ารับการบำบัดมีโอกาสที่จะไม่เสพยาเสพติดซ้ำมากกว่าผู้เข้ารับการบำบัดที่มีความเชื่ออำนาจในตนระดับต่ำ 3.37 เท่า (Adjusted OR = 3.37, 95%CI; 1.02,11.19) และความสามารถในการอธิบายของสมการถดถอยได้ ร้อยละ 37.80

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและทัศนคติอยู่ต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำอยู่ในระดับสูง ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ ดวงฤดี ไจระจ่าง (2558) ที่พบว่าเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโทษภัยของยาบ้า อยู่ในระดับปานกลาง แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิชัย ศิรินวล (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาบ้าซ้ำของผู้ผ่านการบำบัด พบว่า ผู้ผ่านการบำบัดส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการเลิกเสพยาบ้า อยู่ในระดับสูง

ด้านความเชื่ออำนาจในตนของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิชัย ศิรินวล (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาบ้าซ้ำของผู้ผ่านการบำบัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับด้านการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนพร หลั่งน้ำทิพย์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดซ้ำของผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษาในสถาบันธัญญารักษ์ พบว่าผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษาในสถาบันธัญญารักษ์ มีการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนในการไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับด้านการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ รังสิณี ศรีแสน (2557) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ป่วยที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในระบบสมัครใจกลับไปเสพยาซ้ำ ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านร่องอำเภองาว จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม อยู่ในระดับน้อย รองลงมาอยู่ในระดับมาก

นอกจากนั้นผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ปัจจัย จากจำนวนทั้งหมด 18 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด และระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและระดับความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งสามารถอภิปรายผลจำแนกแต่ละปัจจัยได้ดังนี้

ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพมีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิโรจน์ แยมปราศรัย (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติยาเสพติด: กรณีศึกษาทัศนสถานหญิงจังหวัดชลบุรี โดยพบว่า ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกดำเนินคดีในความผิดซ้ำเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติด

ด้านรายได้ มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญมณี พุแก้ว (2562) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดหลังการบำบัดของผู้ผ่านการบำบัดในระบบสมัครใจของค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน:กรณีศึกษาจังหวัดแห่ง

หนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อ เดือน ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดหลังการบำบัดของผู้ผ่านการบำบัดในระบบสมัครใจของค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน

ด้านระยะเวลาที่หยุดเสพยาเสพติด มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญา ภูระหงษ์ (2561) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาซ้ำของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านประวัติการรักษาและการเสพยาเสพติดกับ ระดับการกลับมาเสพยา พบว่า ประเภทการรับการรักษา การบำบัดรักษาครั้งที่แล้วครบกำหนดหรือไม่ อายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรก ระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด ความถี่ของการใช้ยาเสพติด วิธีการเสพยา ลักษณะการหยุดเสพยาก่อนเข้ารับการบำบัดรักษา และระยะเวลาที่หยุดเสพยาได้นานก่อนเข้ารับการบำบัดรักษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการกลับเสพยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดติด มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มงคล ศรีมันตะ (2559) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดของ ตำบลชามเม่า อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่ามีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และด้านการได้รับการอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 46.10 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวพันธุ์ คะโยธา (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชนในโรงเรียนเขต เทศบาลสกกลนคร โดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบวิธีขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนป้องกันการใช้ สารเสพติดของเยาวชนในโรงเรียนเขตเทศบาลสกกลนคร ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้เรื่องสารเสพติดและกฎหมาย สามารถทำนายการปฏิบัติตนป้องกันการใช้ สารเสพติดของเยาวชน ได้ร้อยละ 12.40

ด้านความเชื่ออำนาจในตนมีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนพร หลั่งน้ำทิพย์ (2554) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนในการเสพยาเสพติดซ้ำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดซ้ำและความเชื่ออำนาจในตนในการเสพยาเสพติดซ้ำ เป็นตัวทำนายร่วมที่ทำให้การทำนายเพิ่มขึ้น 1.60

สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัด ในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ศาสนา ประเภทของยาเสพติดที่ใช้ สาเหตุที่เริ่มเสพยาเสพติด ระยะเวลาที่ใช้ยาเสพติด อายุที่เริ่มเสพยาเสพติด จำนวนครั้งเข้ารับการบำบัด สถานที่เข้ารับการบำบัดครั้งสุดท้าย สาเหตุให้เข้ารับการบำบัด ทัศนคติต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำ การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำกัดเฉพาะในผู้เข้ารับการบำบัดที่อ่านออกเขียนได้และอยู่ในพื้นที่ที่มีปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกันมาก แต่ผลการวิจัยสุทธิชัย ศิรินวล (2559) ที่ผ่านมามีพบว่าปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำ ซึ่งหากกลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายมากขึ้น ผลการวิจัยที่ได้อาจเปลี่ยนแปลงไปหรืออาจมีความแตกต่างจากการวิจัยในครั้งนี้

การนำผลการวิจัยไปใช้

1) กระทรวงมหาดไทยควรร่วมกับศูนย์ฝึกอาชีพในพื้นที่ที่มีการให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด เช่น การส่งเสริมความรู้ ฝึกอาชีพ และการให้ความช่วยเหลือเรื่องทุนประกอบอาชีพแก่ผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด เพื่อให้คนเหล่านี้มีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว สามารถกลับไปอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงลดอัตราการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ

2) กระทรวงมหาดไทยควรร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขมีการกำหนดแผนและแนวทางการติดตามผู้เข้ารับการบำบัดหลังจากออกจากสถานที่บำบัดโดยกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมอย่างชัดเจน เนื่องจากระยะเวลาที่ยุติยาเสพติดมีผลต่อการไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ

3) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องโทษของการใช้ยาเสพติดสอดแทรกไว้ตั้งแต่ทุกระดับการศึกษา พร้อมทั้งสนับสนุน และส่งเสริมการจัดอบรม หรือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกชนิดอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบสื่อออนไลน์ และการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่เป็นภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษามลายูท้องถิ่น เป็นต้น

4) กระทรวงสาธารณสุขควรจัดทำหลักสูตรที่ใช้ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยการเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมความเชื่ออำนาจในตน เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เข้ารับการบำบัดในการเรียนรู้ การเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านมาในชีวิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการไม่เสพยาเสพติดซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัด
2. ควรมีการศึกษาและพัฒนาระบบการบำบัดรักษาและหลักสูตรการบำบัดสำหรับผู้ติดยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ

References

- Fukeaw, U. (2018). Factors Influencing Behavior of Drug Use After Treatment of Patients Treatment in the voluntary system of Kwan Phin Center Camp: a case study of a province in the eastern region. *Journal of Public Administration and Politics*, 7 (2), 163 – 195
- Jaicarjang, D. (2015). *Internal Factors Environmental factors as Well as the government's Preventive and corrective affecting Juvenile amphetamine Abuse - Case Study of Abusers in Regional Juvenile Vocational Child Training Center(2), Ratchaburi Province.* (Master of Public Administration Thesis, Muban Chombueng Rajabhat University.)
- Kayotha, S. (2018). Risk Factors for Drug Use and Factors affecting Drug Use Protection of Junior High Schools Students in Sakon Nakhon Municipality. *Journal of Sakon Nakhon Hospital*, 21(3), 84 – 95
- Lunnamtip, T. (2011). *Factors associated with the repeated drug abuse behavior of drug addicted patients in Thanyarak institute.* (Master of Science Thesis, Kasetsart University).
- Muang Yala District Public Health Office. (2019). Treatment Information Sheet. [reproduce].Yala Muang Yala District Public Health Office.
- Office of the Narcotics Control Board. (2019). Strategic Plan for Prevention and Solution to Drug Problems. Retrieved 3 December,2019 from <http://www.ppb.moi.go.th>.
- Office of the Narcotics Control Board Region9. (2017). The drug situation in the lower southern regions. Retrieved 3 December,2019 from <https://www.oncb.go.th>.
- Purahong, G. (2018). Factors Affecting Relapsing Drug Addicted Patients in Pathumthani Province. *Journal of Public Health Nursing*, 32(2), 23-40
- Samputtanon, J. (2018). Factors Related to Self-Efficacy for Amphetamine Relapse Prevention among Male Adolescents, Government Drug Abuse Treatment Centers. *Journal of Nursing and Health Care*, 36(1), 6 – 14.
- Singhawano, S. And Uthis, P. (2018). Predictive Factors of Resilience to Amphetamine Relapse among Adolescent Amphetamine Users. *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University*, 30(1), 70-83
- Sirinual, S. (2016). Factors affecting amphetamine relapse among drug addicts after treatment. *Journal of Health Science Research*, 10(1), 39-45
- Srimunta, M. (2016). *Factors Effected to the Participations of Village Committee In Preventing and Solving of Drugs Problem of Khamthoa Sub - district Administrative Organization Muang district Nakornphanom Province.* (Master of Public Administration Thesis, Rajabhat Maha Sarakham University.)
- Srisan,S. (2013). *Factors That Affect the Patient, Through the Healing System in Rehabilitating*

Drug Addicts Drugs Voluntary Return to Repeat in the Ban Rong Sub-District Ngao District, Lampang Province. (Master of Public Administration Thesis, University of Phayao.)

Yamsathat, W. (2011). *Factors affecting the recidivism of Narcotics Act: A Case Study of the Chang Huat Female Correctional Institution, Chon Buri, Pathum Thani. (Master of Political Science Thesis, Burapha University).*

